

Z gospodarskega stališča

Ameriška gradbena industrija drugo leto nekako polovico bolj gradila kot letos, ali za samo 51% tega, kar je zgradila leta 1943 ali za 29% tega, kar je zgradila leta 1942.

Kavarovalne družbe bodo rešale svoje lestvice umrljivosti, ki je zadnja leta umrljivost celotno manjša. Toda pred radi tega ne bodo nič manjke dobijo vedno manjšo, kar mero na svojih investicijah.

Vojniški promet je bil letos v prvi dvakrat tako velik kot leto in bo drugo leto še večji. Še vedno je mogoče, da bo letos racionalna potovanja za vojsko prebivalstvo, toda to le v majni sili.

Ameriške restavracije bodo v januarju dobile mero živil po 10 centov, katerim bodo po 10 centov. Dozaj so dobile mero živil po 10 centov, katerim bodo po 10 centov. Dozaj so dobile mero živil po 10 centov, katerim bodo po 10 centov.

Poslilcev v Zed. državah je prvič padla v mesecu oktobra. V tistem mesecu je bilo za 64.4 milijonov oseb (vključena tudi bojna sila). To je za 150,000 zaposlenih oseb kot v septembru.

Ameriški farmerji so letos porabili za 24.6% več ozimne pšenice kot prejšnje leto. Toda poraba dežja bo ki jo, da elek ne bo tako velik, kot se pričakovalo.

Urad za kontrolo cen naznača, da osebe, ki se vrnejo v civilno življenje iz oborožene sile, se sprašajo pri svojem odboru, kaj racioniranje za znamke, s katerimi si kupijo nove čevlje.

Provincijski tajnik Jones namena, da vlada po 1. januarju poveča kupovalno starost kavar. Od junija 1942 ga je namena preko enega milijona. Po novem letu bodo nabavljale kupovale star kavčuk privatne družbe, kot pred letom 1941.

Medijski oddelek pravi, da vojni delavci, ki imajo zbiranje denarja, male farne v bližini mest, kjer delajo. Toda v njih slučajih jih spekulanti izkoriščajo, zlasti na zapadnem območju, kjer ljudje kupujejo nevarno zemljo in pa v krajih, kjer ni niti cest.

Prokovnjaki sodijo, da je za delovni sili v industriji zla svoj višek in da bo padala. Zato je tudi vedno bolj izločen za civilne potrebe, ki jih bodo pričeli izdelovati prej, kot so sprva sodili.

Prva obletnica smrti ob 8:30 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojne Mike Vuk v spomin 1. obletnice njegove smrti.

Vlada je prevzela vse železnice, da prepreči napovedano stavko

Predsednik Roosevelt je ukazal vojnemu tajniku Stimsonu, da z vojaštvom prevzame obratovanje železnice, dokler ne bo poravnani spor z unijami.

Washington, 27. dec. — Predsednik Roosevelt je nocoj ob šestih ukazal vojnemu tajniku Stimsonu, da z vojaštvom prevzame vse ameriške železnice. Armada je takoj vzela v roke obratovanje železnice, da tako prepreči stavko, ki je bila napovedana za četrtek 30. decembra ob šestih zjutraj.

Vojni tajnik Stimson je nato imenoval generala Somervella, da izvede ukaz predsednika Roosevelta kot poveljnik vojskih čet, ki bodo nadzorovale obratovanje železnice.

Vojni tajnik Stimson je imenoval Clevelandčana Whitneyja, predsednika unije trainmenov in Johnstona, predsednika unije strojevodij, da bosta služila kot posredovalca med delavci in vlado.

Ko je predsednik Roosevelt ukazal armadi, naj prevzame obratovanje železnice, je obenem izjavil, da moramo preprečiti vsak zastoj v transportaciji v tem času, ko so v načrtu velike vojaške ofenzive in ako bodo uslužbenci železnice stavkali, bodo stavkali proti vladi Zed. držav. Za vsakega, kdor stavka proti vladi Zed. držav, ali ki napeljuje k stavki, je pripravljena ostra kazen po postavi.

Predsednikov ukaz, da vojaštvo prevzame železnice, je prišel nepričakovano in potem, ko je 15 unij, ki niso v direktni zvezi z obratovanjem vlakov, oglašovalo, da njih članstvo ne bo šlo v četrtek na stavko. Uniji trainmenov in strojevodij sta že prej odločili, da ne bosta stavkali.

Samo tri unije so vztrajale na tem, da bodo šle v četrtek na stavko in to so unije kurjačev, sprevalnikov in premikačev.

Ko je predsednik Roosevelt podpisal ukaz, da armada prevzame železnice, je izjavil:

"Stavka na železnicih je bila odrejena od treh železničarskih unij za prihodnji četrtek. Jaz ne morem čakati do zadnjega trenutka, da bi napravil po-

trebne korake in tako zagotovil nepretrgan prevoz potrebnih našim armadam. Radi tega sem prisiljen, da takoj začasno prevzamem železnice in njih obratovanje, da tako zasigram njih nepretrgano obratovanje. Vlada pričakuje, da bo vsak železničar ostal na svojem mestu."

Ameriška vlada je prevzela obratovanje železnice skoro ob 26 letnici, ko je predsednik Wilson napravil isti korak. Podoben ukaz kot predsednik Roosevelt je izdal Wilson 26. decembra 1917, ki je stopil v veljavo dva dni pozneje. Vlada je potem obratovala železnice 26 mesecev.

GOSTJE SO POSTALI POZABLJIVI

Beckley, W. Va. — Chris Kambouris, ki vodi v tem mestu restavracijo, pravi, da ne more nakupiti dovolj vilice, nožev in žlic, da mu jih ne bi gostje "pozabivši" odnesli. V zadnjih šestih mesecih je nakupil več namiznega pribora, kot prej 22 let skupaj.

Karnivalski program

Znameniti Cleveland Orchestra bo priredil 30. decembra in 1. januarja zelo lep program v Severance dvorani, začetek ob 8:30 zvečer. Zlasti bodo gotovo privabili publiko Straussovi in Lannerjevi valčki. Dirigent je Erich Leinsdorf.

Šesta obletnica

V četrtek ob devetih bo darovana v cerkvi sv. Lovrenca maša za pokojnega Johna Jene v spomin 6. obletnice njegove smrti.

Marini so zavzeli novo točko na Novi Britaniji brez izgub

Nova Gvineja, 27. dec. — Ameriški marini so se v nedeljo izkrcali na dveh točkah zapadnega konca Nove Britanije. To je že druga ameriška invazija na tem otoku. V teku dveh ur so se marini izkrcali in zavzeli položajke, ne da bi pri tem izgubili kakšnega moža.

Pri izkrcanju jih je krila zračna sila in pa bojno brodovje, ki je pošiljalo težke izstrelke na obrežje med Japonci. Japonci so potem izvedli napad na Amerikance s zračno silo. Pri tem so izgubili 36 bombnikov in 25 bojnih letal, dočim so izgubili Amerikanci samo sedem letal.

S tem, da so Amerikanci zasedli zapadni del Nove Britanije, obvladujejo morsko ožino med Novo Gvinejo in Novo Britanijo, kar je zelo važno.

Zahtevajo od Angležev, da zapuste Indijo

Karachi, Indija. — Mohamed Ali Jinnah, predsednik Vse-indijske muslimanske lige, je zahteval pri zborovanju iste, da Angleži zapuste Indijo ter izjavil, da ne bodo Indci nikdar mirovali, dokler ne dobe v posest vsega ozemlja, ki je njih last in da bodo sami vladali nad njim.

Nov grob

Včeraj je umrla Mrs. Ana Durkovič v Polyclinic bolnišnici. Zapuška soproga Johna in hčer Frances, ki je poročena z John M. Novakom, bivšim councilmanom 23. varde ter tri sinove: Cirila, Thomasa in Johna, ki je pri vojakih. Stara je bila ob smrti 63 let. V tej naselbini je stanovala 46 let, najdlje na zadnjem naslovu, 5907 Dibble Ave. V Ameriki se je nahajala 51 let. Bila je ustanovna članica društva št. 51, slovaške jednote, ter bila 25 let tajnica istega. Bila je tudi dolgo let članica društva št. 162 in družbe sv. Benedikta ter družbe Rožnega venca fare sv. Andreja. Družina Durkovič je ena najstarejših pri slovaški fari sv. Andreja in prvi župnik te fare je stanoval pri njih. Bolehala je zadnjih par let, toda smrt je prišla nepričakovano. Truplo leži v Bakajsa pogrebnišnem zavodu, 6014 Superior Ave., odkoder bo pogreb v četrtek ob 9:30 v cerkev sv. Andreja na 51. cesti in Superior Ave. Naj počiva v miru, preostali nam so žalje.

Zaroka

Frances Ropret, najstarejša hčerka družine John in Matilda Ropret, 1601 Kildeer Ave. se je zaročila na sveti večer z Mr. Raymondom Troha, sinom spoštovane Trohove družine iz 19707 Arrowhead Ave.

Pridite po koledarje!

Mr. John Sušnik, lastnik Norwood Appliance & Furniture, 6104-St. Clair Ave. naznanja, da ima še nekaj lepih stenskih koledarjev za 1944. Pridite ponje!

Zopet sneg

Mokro vreme, ki je nadlegovalo Clevelandčane zadnjih par dni, je ponehalo in za danes napovedujejo mrzleže in popoldne pričakujejo tudi sneg.

Novi uradniki

Slovenski demokrati klub v Euclidu ima za leto 1944 sledeči odbor: Predsednik Matt F. Intihar, podpredsednik Louis Modic, tajnik in zastopnik Frank M. Surtz, blagajnik Frank Smaltz, zapisnikar John Gabrenja; nadzorniki: Anton Strnad, Frank Segulin, Mrs. Modic; članski odbor in zastopniki za Društveni dom: Andy Jerman, Louis Zgonc, F. Hribar, vratar Joe Rebek. Seje so vsak 2. torek v mesecu ob osmih zvečer v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

Na bolniški postelji

Anton Gabunc, slovenski trgovec z modnim blagom, 16725 Waterloo Rd., je že šest tednov na bolniški postelji. Stevilni prijatelji mu želijo, da bi bil kmalu zopet zdrav in vesel za prodajalno mizo.

Murray ukazal delavcem nazaj na delo

Urad za kontrolo cen je določil maksimalno ceno za večino vrst žganja

Washington. — Urad za kontrolo cen je določil maksimalno ceno domačemu žganju z namenom, da se vrnejo zopet stare cene nazaj na trg. Cena stopi v veljavo 6. januarja, 1944 in sicer za vse nove vrste žganja, predložene na trg od marca, 1942. Starim vrstam žganja so bile maksimalne cene že prej določene.

Nova cena je za eno petinko galone in sicer velja cena z ozirom na višino "prufov" po sledečem redu:

- 100 prufov, štiri leta staro žganje \$3.30.
- 84 prufov, straight viska, dve leti stara, \$2.65.
- 90 prufov, blended ali straight, tri in pol leta stara \$2.95.
- 85 prufov, blended, tri leta stara \$2.80.

Vojni delavski odbor je bil poklican k zasedanju, da reši položaj.

V CLEVELANDU STAVKA 8,000 DELAVCEV

Philip Murary, predsednik CIO in predsednik unije jeklarskih delavcev, je sinoči ukazal vsem 150,000 delavcem, ki so na stavki, da se takoj vrnejo nazaj na delo. Ta ukaz je izdal, ko mu je zagotovil delavski posredovalni odbor, da bodo dobili delavci vsa izboljšanja v mezdah in od časa, ko je potekla stara pogodba, to je od 24. decembra. Zdaj se bodo vršila toževna poganjanja med unijo in jeklarnami.

Vojni delavski odbor je bil sklican sinoči k izrednemu posvetovanju, ko je odšlo več kot 150,000 jeklarskih delavcev na stavko. V Clevelandu jih je pustilo delo nad 8,000. Stavka v jeklarnah se je razširila preko sedmih držav.

Ker niso hoteli delavci začeti z delom, ko je potekla njih pogodba z jeklarnami na božični večer, je prisililo to mnoge jeklarne, da so zaprle vrata. Predsednik Roosevelt je apeliral na delavce, naj ostanejo na delu, toda brez uspeha.

Vsled te stavke je padel obrat v jeklarnah na najnižjo točko od leta 1940, in za 18 točko od tedna pred božičem.

Jeklarski delavci v državah: Ohio, Michigan, New York, Indiana, West Virginia, Pennsylvania in Illinois so izjavili: brez nove pogodbe ne primemo za delo!

Stavka pa ni zadela 150,000 drugih jeklarskih delavcev, zlasti pri U. S. Steel Corp., kjer pogodba z unijskimi delavci še ni potekla.

Predsednik Roosevelt je urgiral jeklarne in delavce, naj delajo naprej pod staro pogodbo in da bo eventualno izboljšanje plač stopilo v veljavo z dnem, ko je potekla stara pogodba.

Delavci zahtevajo 17 centov priboljška na uro. Sedanja četna mezda v jeklarski industriji je 78 centov na uro. V Clevelandu je prizadetin od stavke pet divizij Republic Steel Corp., Truscon Steel Corp. in Valley Mould & Iron Corp. V Youngstownu Republic Steel Corp., Youngstown Sheet and Tube, v Canton, O., Republic and Timken Roller Bearing Co. v West Virginiji Wheeling Steel Corp.

Unijski uradniki trdijo, da ta zastoj v jeklarnah ni stavka, ker v slučaju stavke bi morali delavci čakati 30 dni od napovedi za stavko pa do fakične stavke glasom postave.

Pismo iz domovine

Potom Rdečega križa je dobila pismo iz stare domovine Mrs. Jennie Šile, ki stanuje na 1703 Kildeer Ave. Pismo je bilo poslano iz Jurjevice pri Ribnici meseca avgusta. Pišejo, da so vsi živi in zdravi. Pozdravljajo tudi njeno sestro Mrs. Mary Ivanc, 1099 E. 68. St. in brata Joe Šile, ki živi v Ontario, Kanada, pa je ravno te dni na obisku v Clevelandu.

Naši vojaki

Mornar Jovi Grdina, sin Mr. in Mrs. Jože Grdina, 6113 St. Clair Ave. piše iz Severne Afrike, kjer služi na ameriškem rušilcu. Jovi piše, da je posadka tega rušilca sklatila že tri sovražna letala. Le po njih, fantje! Piše tudi, da je v redu prejel božične pakete od doma in od mladinskih društev fare sv. Vida. Naravno, bil je poslanih stvari zelo vesel.

William A. Olschafsky, sin Mr. in Mrs. David Olschafsky iz 926 E. 140. St. bo odšel v sredo v San Diego, Calif., kjer se bo pridružil ameriškim marinom. To je že drugi sin imenovan družineki bo služil Strica Samu.

'AMERIŠKA DOMOVINA'

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Henderson 0628 Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razpisalnih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 304 Tue., Dec. 28, 1943

Politične in druge niti

Vojaske strokovnjaki mislijo, da bodo zavezniški udarili na več krajih naenkrat na Evropo in da bodo invazijo razvili tam, kjer bodo zadeli na najbolj šibko točko. Te strategije so se poslužili tudi pri napadu na Sicilijo in Italijo, čeprav javnost tega ni opazila.

Najboljše mnenje, ki pa ni uradno je, da bodo zavezniški najprej udarili z invazijo na Balkan in ne v zapadni Evropi. Rusija se je dozdaj vedno protivila, da bi prišli ameriška in angleška armada na Balkan, toda glede tega so se najbrže sporazumeli v Teheranu. Kadar bodo zavezniški udarili na Balkan, bodo našli tudi Turčijo aktivno v boju na njih strani.

Bivši generalni poštni mojster in načelnik narodnega demokratskega komiteja, Jim Farley trdi, da predsednik Roosevelt ne bo kandidiral za četrti termin ter priporoča demokratom, naj se zedinijo na generalu Marshallu, ki je sedaj načelnik generalnega štaba, ki bi naj bil predsedniški kandidat demokratske stranke drugo leto. Republikanci se pa vedno bolj zgrinjajo okrog newyorškega guvernerja Deweya, ki vidno pridobiva na moči.

Ameriški vladni uradniki zasebno trdijo, da se jim nič kaj ne dopade nedavno podpisana medsebojna zveza med Rusijo in Čehoslovaško. Take zveze preveč dišijo po iskanju moči posameznih držav, kar bi lahko vzbudilo sumnje pri drugih, da bi se začele sklepati podobne zveze na drugi strani, da se tudi druge države zavarujejo. Ameriška diplomacija si prizadeva organizirati mednarodno zvezo posameznih držav in ne samo zvezo posameznih držav. V principu so to tudi sprejeli na konferenci v Moskvi, česar se pa Rusija očividno ne drži.

Angleži so prepričani, da se bo Nemčija zrušila enkrat med julijem in novembrom prihodnjega leta. Samo, če se v notranjosti Nemčije zgodi kaj nepričakovanega, bo konec vojne z Nemčijo prej.

Ni res, da bi bolgarski diplomati vprašali Anglijo ali Zed. države za separaten mir. Vprašali so indirektno, če se tiče zahteva zaveznikov po brezpogojni vdaji tudi Bolgarije. No, kaj naglo in brez ovinkov so zvedeli, da se to tiče tudi Bolgarije.

Najsi jugoslovanski partizani trdijo, da imajo za seboj ogromno večino naroda, pa ne morejo reči, da so pridobili za svojo stvar tudi dr. Vladka Mačka, vodjo hrvaške kmet-ske stranke. Ribarju in Titu, najsi sta tudi Hrvata, dr. Maček očividno ne zaupa, kot jima ne zaupa ogromna večina Slovencev.

Nekateri diplomatski krogi so mnenja, da je bila Anglija prisiljena dati pomoč (ali jo vsaj obljubiti) jugoslovanskim partizanom. Ako bi je ne bila dala Anglija, bi jo bila dala Rusija in Anglija se boji ruskega vpliva v Jugoslaviji, odnosno na Balkanu. V tem Anglijo podpira tudi Amerika. Kadar bosta pa ameriška in angleška armada enkrat na Balkanu, bo pa partizanom odzvonilo. V Srbiji nimajo niti 5% naroda za seboj, na Hrvaškem tudi ne dosti, kot je razvidno iz zadržanja dr. Mačka, v Sloveniji pa še manj.

Lojze Adamič poroča več 100 slovenskih vodilnih osebnosti v Osvobodilni fronti (partizani). Med temi najdemo samo dva duhovnika; eden je dr. Metod Mikuž (o katerem je poročala ljubljanska škofija, da je bil že davno suspendiran, torej da ne sme več maševati in o katerem se poroča iz Ljubljane, da ne vedo, kje si je dobil "doktorat") in pa neki Josip Lampret. Med vsem profesorji, odvnetiki in drugimi profesionisti sta torej samo dva duhovnika, katerih eden, lahko rečemo, niti duhovnik ni več. Kako se torej potem to strinja s tistimi, da so med partizani tudi duhovniki? Ako je med 110 vodilnimi osebnostmi samo en duhovnik (Lampret, ki ga ne poznamo), to ni nobena reprezentacija katoliških Slovencev med partizani. S to listo Lojze Adamič ne hote potrjuje, da katoliški Slovenci niso za partizane in katoliški Slovenci imajo še vedno ogromno večino v Sloveniji. Bo le res, kar smo mi vedno trdili, da imajo partizani v Sloveniji kakih 20% naroda za seboj, pa še od teh je komaj 5% komunistov.

Med zavezniški in tajnimi organizacijami v Franciji vlada sporazum, da Francozi ne bodo prej udarili po Nemcih, dokler se zavezniške armade ne bodo izkrcale na francoskem ozemlju. Tako jim je naročilo zavezniško vrhovno poveljstvo in Francozi so obljubili, da bodo ubogali. To je čudno, da so zavezniški zahtevali od Francozov, da morajo čakati, istočasno pa zamerijo generalu Mihajloviču, ker čaka z udarom na invazijo zaveznikov. Sicer je lahko močnejše, da imajo zavezniški isti dogovor s Mihajlovičem in da so samo pristaši partizanov, ki ga črni in napadajo z izdajalcem, ker čuva moči svojih četnikov za trenutek, ko bodo zavezniški pomoči najbolj potrebovali, prav na tisti način, kot v Franciji.

Boris Orel:

Sv. Štefan, slovenski patron konj

Praznik sv. Štefana, velikega prvega mučenika krščanstva, je povelčan že s tem, da ga praznujemo kot drugi božični praznik takoj za Božičem, za rojstvom Jezusa Kristusa. Medtem ko sta Božič in sveti večer posvečena Bogu v jaslicah, vse objemajočemu miru, dobri volji vseh ljudstev na zemlji, občemu blagostanju, živim in mrtvim ljudem, je praznik sv. Štefana v prvi vrsti odmenjen svetniku samemu, njegovemu mučeništvu ter v okviru ljudskega čaščenja njegovim varovancem, konjem, nato pa še raznim drugim cerkvenim obredom in običajem kakor n. pr. blagoslovitvi soli, vode, ovsas itd. Slovensko ljudstvo zelo dobro pozna mučenca sv. Štefana in ga prisrčno časti kot uspešnega priprošnjika, saj priča o tem med drugim današnjih 5 farnih cerkva in 23 podružnic, ki je v svobodni Sloveniji posvečenih sv. Štefanu, da ne omenim njegovih številnih cerkva na Koroskem in Primorskem, dalje njegovih številnih stranskih oltarjev, kipov in podob po raznih cerkvah na vsem slovenskem ozemlju. Zanimiv in poučen je statistični pregled cerkvenih patroninjev iz l. 1905 (Stegenšek). Po tem pregledu je imela na približno solnografska škofija le 3 cerkve s patroninjem sv. Štefana, graška škofija 8, celovška 17, mariborska 7, goriška 6, ljubljanska škofija pa med vsemi temi škofijami največ in sicer 29 cerkva, t. j. 6 župnij in 23 podružnic.

Kadar govorimo o tem velikem krščanskem svetniku in prvem mučencu Štefanu, tedaj si ga moramo zmerom predstaviti v dveh značilnih podobah. Prva podoba je splošna, in vsemu krščanskemu svetu poznana, je svetopisemska in nam kaže svetnikovo resnično življenje. Druga podoba pa je več ali manj omejena na nekatere evropske dežele in kraje, je ljudstva ter narodoslovno - legendarna, ker nam govori o posebnih legendah, ki niso v soglasju v svetopisemskim izročilom, ter o raznovrstnih ljudskih običajih, ki veličajo sv. Štefana kot dobrega patrona konj.

Najvernejše nam prvo podobo sv. Štefana prikazuje sveto pismo in apostolskih delih, ki jih je nazorno opisal evangelist sv. Luka. Ta podoba sv. Štefana je v bistvu podoba njegovega mučeništva, njegovega kamenjanja. Mnogo je starih slovenskih na-božnih pesmi, ki po svoje opevajo mučeniško pot sv. Štefana. Med njimi je bila zelo priljubljena "Pesem od sv. Štefana," ki jo je zložil in l. 1827 objavil Blaž Potočnik v metelčici in ki se takole začneja:

Sveti Štefan, ti presrečni.
Kdo bo vredno te častil?
Bog je tebe zvolil večni,
De si prvi kri pretil.

V Štepanji vasi in tudi po drugih krajih pa so peli na Štefanovo v cerkvi spet drugo pesem:

O sveti Štefan, naš patron
za gnado te jaz prosu bom,
ti si ta prvi maternik biv,
zato bom jaz tebe častil.

Mnogo zanimivejše, hkrati pa zamotano, je obravnavanje druge, t. j. narodoslovno-legendarne podobe sv. Štefana, ki nam prikazuje mučenca kot patrona konj in ki nam odpira poglede v pišan svet ljudskih verovanj, pesmi in običajev. Sv. Štefan je prav gotovo eden najstarejših slovenskih svetnikov, ki je že zelo zgodaj v srednjem veku prevzel v svoje varstvo kmetovo živino, v prvi vrsti seveda konje. Sv. Štefan kot priprošnjik živine deli to svojo službo z drugimi slovenskimi svetniki, predvsem s sv. Martinom, sv. Antonom, sv. Jurijem, sv. Le-

nartom in s sv. Vidom, toda kot zaščitnik konj velja sv. Štefan pri nas za najboljšega svetnika, kar nam med drugim dokazujejo raznovrstni ljudski običaji, ki so se deloma ohranili do današnjih dni. Ako pregledamo vse naše sodobne in davne izumrle ljudske oblike čaščenja sv. Štefana, najdemo sledeče slovenske svetoštevanske običaje:

1. Vožnja z vozovi in ježa na konjih v vaško okolico, v sosedno vas, gozd ali na polje.
2. Vožnja z vozovi in ježa na okrašenih konjih k cerkvi.
3. Obježe okrog cerkve ter blagoslov konj na prostem.
4. Ježe za stavo.
5. Puščanje krvi konjem.
6. "Ofar" lesenih, voščenih, železnih pa tudi maslenih votivnih živali, v prvi vrsti konjčkov.
7. Darovanje sveč in denarja.
8. Blagoslovitev soli, vode, ovsas itd.

Razne ježe na konjih, trikratna obježa okrog cerkve, blagosloavljanje konj na prostem pred cerkvijo, vsi taki in podobni običaji žive danes le še na Koroskem, (n. pr. v Žilji) ter na Dolenjskem in Stari vasi pri Št. Jerneju. Toda v preteklih časih je ježe na konjih poznala vsa Kranjska, pa tudi Štajerska in Primorska. Na Kranjskem so posebno slovele sledeče konjske božje poti: Kupljenk v Boh. Bel. Blejska Dobrava, Št. Vid pri Lukovici, Mengoš, Utik pri Vodicah, Suha pri Kranju, Sora pri Medvodah, Štepanja vas pri Ljubljani itd., na Štajerskem pa Gomilsko, Teharje, Mozirje itd. Ustna izročila starih ljudi vedo povedati mnogo zanimivih podrobnosti o teh naših starih konjskih božjih poteh. Na tem mestu jih naravno ne morem razlagati, prikažem naj le v glavnih obrisih svetoštevanske konjske procesije, ki gre vsako leto iz Št. Jerneja v bližnjo Staro vas. Na čelu te svetoštevanske procesije koraka godba. Za godbo jezdijo starejši fantje in možje, za njimi pa mladina na konjčkih. Vso procesijo vodi "general" s sabljo. Danes nosi ta general gasilsko kapo (na otvoritvi štenjernejskega dirkališča je bil v slovenski narodni noši), svoje dni je jahal belca ter imel na glavi nekakšno papirnato čako s perjem kot so jo nosili bivši avstrijski generali. Pred Staro vasio pozdravlja procesijo slavalok z napisom:

Sveti Štefan, ti naše konje varji,
da bi bili vsi čili, zdravi.

Nato prispejo jezdec k cerkvi ter jo trikrat objahajo. Med to obježo je ofar vsak vrže s konja nekaj denarja na krožnik, ki je na mizi ob cerkvi, zraven mize pa cerkveni ključar. Potem razhajajo ter prisostvujejo zunaj cerkve sv. maši. Po končani sv. maši blagoslovi duhovnik vse zbrane konje. — Najstarejši zapis o ježi in blagoslovitvi konj na praznik sv. Štefana nam je ohranjen v Valvazorju.

Blagosloavljanje konj poznajo razni evropski narodi, med njimi n. pr. Rusi, pri katerih pa velja za konjske patrona sv. Florus in Laurus (18. avgusta). Rusi poskropijo konje z blagoslovljeno vodo neke v bližini cerkve, nakar priredijo ponekod konjske dirke.

Naslednja oblika ljudskega čaščenja sv. Štefana je običaj nošenja lesenih (voščenih) konjčkov okrog oltarja in polaganja na oltar ali pred njega na stopnice Temu običaju, ki je pri nas razmeroma še kar dovolj živ in dobro ohranjen, slovenski kmetje in v vozniki na kratko pravijo "ofar" ali: "gremo konjčke nosit." "Gremo konjčke nosit, da bodo potem zdravi." Svetoštevanski ofar konjčkov pa tudi druge živine n. pr. krave in prašičkov, je zlasti doma na Gorenjskem v kranjskem, kamniškem in deloma v škofjeloškem okraju (na Štepanji gori, na Suhi, v Mengšu, Homcu, Nevljah, Stari Loki, Selcah, Sori itd.) ter v ljubljanski okolici (in Štepanji

vasi, na Viču, v Št. Vidu, na Ježici, v Črnučah, pri Sv. Jakobu, v Utiku pri Vodicah itd.). V marsikaterih krajih, kjer danes konjčke nosijo, so v starih časih tudi jezdili na konjih, iz česar upravičeno sklepamo, da sta bila neke oba običaja hkrati v navadi. Potemtakem moramo v današnjem darovanju konjčkov gledati ostalino nekdanjega večjega svetoštevanskega obreda. Vsak "ofar" posameznih svetoštevanskih božjih poti pa ima svojo zgodovino, svoje izhodišče, ki nam odkriva prvotnega darovalca in častilca sv. Štefana. Nekje je bil ta davni častilec kmet, drugod stari kranjski "furman", marsikje pa vrstniki Martina Krpana, tovarniki in tihotapci ter na vse zadnje tudi vitezi in vojaki-konjeniki. Slika pa ne bi bila popolna, če ne bi k vsem tem častilecem priključil še ljubljanskega izvoščaka ali fija-kerja, ki ima mnogo zaslug za povzdigo svetoštevanskega odra v Štepanji vasi, kjer običajno imenujejo Štefanovo "fija-ker-sko nedeljo."

Ofar pa se vrši ves dan ali pa samo dopoldne, pred jutranjo mašo ali po njej. In sicer na ta način: Pred cerkvijo ali pa tudi znotraj cerkve pod kromom je miza, po kateri mežnar ali ključarji razpostavijo lesene živali vseh vrst: največ je med njimi konjčkov in konjskih parov, vmes so tudi krave, ovce in prašički. Ponekod pa nudijo seveda samo konje. Kolikor konjev ima kmet ali voznik, toliko lesenih ali voščenih konjčkov kupi od mežnarja, ki stoji za obložen mizo zunaj cerkve. Nato gre prosilec okrog oltarja, poklekne pred oltar, pomoli ter leseni dar položi na oltar. Ker pa je običajno na praznik sv. Štefana ponekod sila mnogo darovalcev in bi vsi njihovi darovi ne imeli prostora pred oltarjem, je na desni strani pripravljena posebna lesena posoda ali jerbabas, v katerega odlagajo darovalci svoje darove. Ko je ta jerbabas oziroma posoda napolnjena, pride mežnar in jo odnese k mizi zunaj cerkve, kjer odkupavajo leseno votivno živino zopet naslednji darovalci. V starejših časih sta kmet in voznik že od doma prinesla lesenega konjčka, ki ga je ali sam izrezljal ali pa dal izgotoviti pri najbližjem ljudskem rezbarju. Zda se to ne dogaja več zdaj zadoščajo le te živali, ki jih v zagredu hrani cerkev. Od časa do časa pomnoži se kak nov leseni dar ta stalni živalski inventar. V nekaterih krajih se močje in fantje sramujejo iti k ofru, zato se zgodi, da tam nosijo konjčke zgolj starci in otroci.

Lesene votivne živali so kaj različne velikosti, povprečno 19x18 cm. Čim starejše so, tem bolj so zanimive. Izrezljali so jih ljudski podobarji in rezbarji, zaradi česar predstavljajo posebno ljudsko umetniško vrednost. V novejši dobi se, žal, tem starejšim primitivnim ljudskoumetniškim izdelkom pridružujejo v veliki meri tovarniške igrače, ki so brez vsake vrednosti. Ponekod (n. pr. v Sori) so lesene živali prevlečene z voskom, stoji dalje na posebnem podstavku, ali pa so brez njega. Konjska griva in rep sta iz svilenih ali volnenih niti. Štepanjske konjčke so okrasila domača dekleta povrh še s pisanimi trakovi, ki so kakor kos konjske opreme. — Zelenke votivne živali nosijo v severnejših slovenskih krajih (n. pr. na Koroskem) ter so nemško-bavarska značilnost. Tu in tam najdemo med slovenskimi votivnimi darovi tudi kak izdelek iz gline ali pločevine. Marsikje pa je "ofar" votivnih konjčkov že docela izpodrinilo darovanje sveč in denarja. Denar nosijo pri "ofru" na Štefanovo zlasti na Primorskem.

Lesene in vošcene votivne ži-

vali, ki so jih poznali že stari Grki, Egipčani in Etruščani, skušajo nekateri narodoslavci razložiti kot blede ostalino davnih živih žrtev poganskemu bogu. Tako so stari Germani in Slovani darovali svojim bogovom konje, da bi se živina množila in da bi bila obvarovana pred vsakršno nesrečo ali boleznijo.

Mimo teh in drugih versko-narodoslavnih vprašanj pa vstaja pred nami po vseh teh svetoštevanskih običajih poglavito vprašanje, namreč kako neki pride sv. Štefan do patrona konj, ko vendar njegova mučeniška zgodba konj nikjer ne omenja. Ako povprašamo tega ali onega častilca, zakaj je sv. Štefan varuh konj, nam ne bo znal na to vprašanje pravi- nič odgovoriti. Pa sem nekega dne slišal od starega gospoda župnika tole razlago: sv. Štefan da je zategadelj patron konj, ker ga je hudobna kraljična obsodila na divjega konja. Ta razlaga pa ni nič drugega kot poslednji drobci stare slovenske ljudske pesmi in legende, ki je danes docela pozabljena in ki so svoj čas prepevali svetoštevanski konjeniki-kolebniki. Ohranjena nam je v Štreklju (Slovenske narodne pesmi) v več variantah.

Ta legenda nam predstavlja sv. Štefana kot mladenčca, ki na sveti večer pod Herodezevim gradom prepeva pesem o rojstvu kralja Jezusa Kristusa:

"Nocoj, nocoj je en svet večer,
en svet večer, ena sveta noč,
ki je ni bilo in je ne bo;
nocoj, nocoj se je en kralj rodil,
en kralj rodil čez kralje vse,
tudi čez kralja Herodeža."

Herodeško, ki u lin stoji, pa to petje takó užali in razjezi,
da pokliče svoje hlapce in jim ukaže, odpeljati Štefana v gozd in ga privezati k eni buki. Kajti mimo da bo pridiral divji konj in Štefana ujedu. Pa se zgodi, da

"perdirjal je že divji konj,
Štefan je storil sveti križ,
konjič je pa postal krotak,
da še ni bil nikoli tak."

Štefan prijezdi na ukročenem konju pod grad in spet prepeva božično pesem o rojstvu kralja "čez kralje vse." Zda pa ukaže Herodeška svojim hlapcem, da zaprejo Štefana v "tamen turen." Toda v tem turnu mu kaže, kuščarji in gadje ne store prav nič zlega, Štefan sedi za rumeno mizo in kar naprej poje svojo božično pesem. Tedaj pa ga grajski hlapci na ukaz Herodeške peljejo na prag in ga tam posipljejo s kamenjem.

Na to našo prelepo ljudsko pesem in legendo, ki je nastala neke v starodavnem srednjem veku, pa moramo gledati tako kot na priliko, na bajko ali pravljico. Pravljica in pripovedka je v višjem smislu resnična, izmišljeni pravljčni dogodki in dejanja pa so zgolj vznesene pesniške podobe za to resničnost. Zatorej moramo tudi iz te slovenske legende o sv. Štefanu in divjem konju znati izluščiti resnično jedro. Predstavimo si sv. Štefana kot patrona konj ter darovanje lesenih konjčkov njemu v čast! Ali ni potem takem v tej pesmi čudovito lepo izražena vdanost živali do svetnika? Ali ne sije iz te legende čudodelna nadnaravna moč, ki jo ima sv. Štefan do konj in do vsega stvarstva? Druga varianta te pesmi, ki je doma v Motniku, celo takole poje:

Preletu je divji konj,
pred svet'ga Štefana dol pokle-
kne,
svet'ga Štefana počasti.

Do kraja pa nam ta sloven-ska legenda še ni pojasnjena, (Nadaljevanje na 3. strani)

verjame-
al' pa ne

Dajmo se še malo pogovoriti o Kushlanovem psu. Saj bi po-
vedal, kako ga Kushlan kliče,
pa ne vem, ker on ga ves čas
kar smo bili v kempu, ni nikoli
klical, saj ga ni bilo treba, ni
ga pa tudi nismo, ker ni bil po-
naš. Torej naj ostane kar pes-
ni.
Kadar je Leo s svojim psom
v kempu, ga stane njegova pra-
hrana prav malo; s tem mislim
psa, ne njegovega gospodarja. O-
brihtal ga je tako, da si zna-
pes sam polskati košto in to-
brez pojncov. Ko Leo in pes-
zjutraj vstaneta. (govorim o-
življenju v kempu) in ko se do-
bro pretegneta in predehata, se
se Leo spravi k šporgetu, da se
bo pripravil zajtrk, psu pa je
prijazno odpre vrata. Ne pre-
vim, da mu pokaže vrata, ampak
mu jih ndvse vljudo odpre, ko-
se to spodobi, kjer vlada zastop-
nost med psom in gospodar-
jem.

Pes se za trenutek naslo-
na tisto drevo pred hišo, kat-
ro sem oni dan vzel v misli, in
tem jo pa ucvre/direkcijo D-
beveva hiša. Pri Debevecu
se vstopi na stopnice pre-
kuhinjo in se začne na pas-
moč kregati po svojem pas-
načinu. Toliko časa laja in to-
li, da se kuhinjska vrata od-
pro in v vratih se prikaže pla-
jazna Mrs. Debevec z velikim
skledo v roki, v skledi pa
lično eno galono sladkega m-
ka, v njem pa zdrobljen kru-
Ka, ko pes zajtrk požlampa, se
parkrat oblizne, prijazno pi-
maha z repom, enkrat na levo
enkrat na desno, pomežikne
desnim očesom, kot bi hotel
či: plačal bo pa tisti, ki bo
menoj prišel, in majesetno od-
de zopet nazaj v kemp.

Pa dočim jo je rinil prej
zajtrku v ravni liniji, gre do
mov po velikih ovinkih sko-
gozd, kjer povpraša po grmo-
ju, če so zajci doma, se spu-
par korakov za lisicim sledo-
in tako pride napasen in do-
volje domov, ko je njegov
spodar še pomil čepine po sv-
jem zajtrku. Oba sta zadovol-
na, ki se preživljata tako pla-
ceni. Kdor zna, pa zna! Če
pa pes preživlja na svoje stra-
ške na tak način tudi v mest-
pa ne vem. K nam ga še ni
lo. To vem, da prazen ne
šel izpred naše kuhinje, ko
kor jaz poznam našo Johano-
Pa da ne boste mislili, da
vse to kake flauze, naj se za-
višam, da smo mi to pasje la-
trkovanje gledali na svoje la-
ne oči. Pa sta si svoja lju-
fanta, Jim in France, to čed-
kovanje tako vzela k srcu in
jima je tak sistem raciniran-
živil tako dopadel, da sta sk-
nila tudi sama poskusiti. Spr-
vila sta se na vse štiri na sto-
nice pred Debevečo kuhinjo
in začela zavijati na take mi-
viže, da sta se še meni smil-
ki me sicer ne gane vsa ta
stvar.

In reč moram, da sta imela
moja cenjena pasazirja le-
uspeh, ker našla sta milost
oče Debevece mame. Priča-
zala se je iz kuhinje z dvema
latvicama mleka in je postav-
la pred vsakega eno. "Šta
pričkana," ju je pobožala. Pa
mislite, da sta bila zadovoljna
Kaj še! Svoja obraza sta
skremžila, kot bi jima kdo mo-
ohceti ponudil kozarec vode.
"Kaj vama ne gre mleko?"
ju je prijazno vprašala Mrs.
Debevec.

"Naki!" je govoril Jim in me
nu obeh; "za enkrat ne bom
še pili mleka po Ameriki, pre-
več napne. Če bi imeli pri hi-
ši kaj močnejšega, potem bi si
pa že lajalo, potem." Če sm-
dobilikaj drugega, pa ne sp-
da v to povest. Saj nismo
šli na počitnice, da bi se na-
jali, in bi se. Khm, khm...

Lovrač

Spisal JAN PLESTENJAK

Lovrač je bilo sram mehko-
oče se mu je zdel tako si-
šen, da je pozabil na jezo,
ko mu je grudo je še vohal in
je znova pritisnil na mo-
glavo. Potem pa je
nikoli za mejo, odrezal kosta-
na mladiko, jo prekal in v
bič pu dignil modrasa ter
zapičil precej stran v
brazdo. Vola sta začude-
prekal, kot bi bila slutila
nišilnost.

Lovrač se je sklonil h
nišilnosti in poslušal.
ali ste že kdaj čuli
neje pod tem skalovjem?"
"Nikoli!" je zategnil oče.
da do njivo so najbrž votline.
hata sem že poslušal buča-
da oče. Tudi danes se sliši.
na paz sem že gluha, ne bi si-
praj odgovarjal oče.
impetirala sta orala, Lovrač je vsa-
e, ko povlekel.
astoree!" se je razleglo
odadno Gradišča.
"oj!" je kriku odgovarjalo.
žinat!"

Lovrač je mati.
pregla sta, naložila plug
le, brano sta pustila na
in poglala domov. Sin je
nal voliča in na ovinkih
val voz, da ni zdrknul pod
IV.

to noč je Lovrač mislil na
o mater Ano in na njen
e pri, na modrasa in na Ada-
velik, na grunt.

amovec — grunt je ždel
krupljena kokaš pod hribom
a, se imel najdenko, rejenko,
le bi rekli Tržčanka. Ker
bi imel otrok in ker bi
kne bi nikakor ne izročil so-
lom, ki zanj nikoli niso
o pridla skrbeli, je Tržčan-
o otero vzel za svojo. Bilo je
no dekle in ko je bilo še
rejo in v razposajeno kot
o kuže, je Adamovec rad
sko, njeno in hripavo vzkli-
mo "Ta jerasta bo še vse po-
spusa, Marijana, boš videla!"

Adamovec je bil možakar
dobro. Bil je sicer skop in vase
v go, kadil ni, v družbo ni za-
o svo segal pa je le prerad v
ovoko omario, kjer je hranil
o ple, svojega "doktorčka."

da se je napil, je klical: "Je-
strta jerasta, poglej, če Je-
nesti grapi ne seka na mojem.
ni bi! Če seka, pridri pove-
ne. Z rovnico ga bom." Svojo
ko glavo je vtikal skozi ok-
ano, ker roke ni mogel secla
za suti, je toliko hitreje vrtin-
za glavo. "Počakaj me, Je-
za se bova tožila, toda to
laš imel premalo smrek.
ljubim ti bodo prodali, ha,
redni

na je ob takih prilikah
ranje stekla pod hišo, obstala
stedenču in se čez čas vrni-
stro

ne, nikogar ni v grapi!"
"Nikoli, Jereb, saj sem vedel!"
mil si se me, hinavec, pa
nišilni! Še bova zaorala,
saka, večerjo!"

na je morala begati od og-
me do mize in šele ko je
je novec v pijanosti zaspal,
ost odleglo. Marijana, njego-
vika, mnogo starejša od
vovca, je bila bolehnja in
stav bolomljena. Vsak dan je
a zmed mrakom legla, prebi-
a. Plogode lesenega molka in
na je molila:

si je za nas na svetem kri-
o narl..."

de, Jera, molit! — — — ki je
Mr! Pusti dedca, se bo že
al. O, ta grdaviš!"

imečka je sunkoma kričala,
Adamovec je pa grčal za mizo.
prekajate, kravam še polo-
bi si Jera, molit!"

bič sram, da imam polno
spu bom že potem, kar moli-
pre

mečka je molila, si brisala
ki so bile že tako vedno
se, se zatopila spet v moli-

tev in zadremala. Molek ji je
zdrknul iz rok, razočljaj na trh-
lih tleh, roke so ji pa omahnile
čez stranico.

"Se za verne duše v vicah...
V čast sv. Florijanu, da bi nas
varoval časnega in večnega ogn-
nja: Oče naš..." je zopet za-
čela moliti.

Adamovec pa je nehal smr-
čati. Nenadoma se je vzdignil,
udaril po mizi in začel modro-
vati:

"Hudiman, petdeset let že
tolčem po tehle rebrih, precej
denarja sem že natolkel, zeml-
jo sem primorala, da mi rodi,
kot tebi še nikoli ni, Jereb. To
pa rečem, kdor že bo za me-
noj, zemljo naj varuje, moj
grunt, če ne, ne bo imel sreče.
O, vsak bi se lakomil mojega
sveta, vsak! Petdeset let že ni-
sem sekal v grapi, čez šest sto
klaffer je samo drv v grapi, če
ne več, pa smrek, smrek! Ada-
mavec je znal, da boš vedel,
Jereb."

Udaril je znova ob mizo,
momljal in se spet razsrdil:

"Pa če ga malo cuknem, ga
cuknem za zdravje. Ali ne cuk-
nem svojega? — Nak, drena
ne bom nikoli sekal. Kako do-
bro mi stori na jesen! In še za-
laviti mu ni treba, samo malce
očedim ga, pa je kot češnja.
Dacarji še vedo ne, kako do-
bra pijačica je iz drenulj. Bog
daj, da bi jih bilo dosti; še ga
bom, da veš, Jereb!"

Zakrohotal se je in spet te-
lebnil v omotici na mizo.

"Marijana, ali že spiš?"

"Moli, moli, kaj bi čenčal!"

"Marijana, le nikar, jaz mo-
im, ko ne veš kdaj. Na vse mi-
slim, pa tudi na molitev ne po-
zabim."

"Če bi kaj mislil, bi se ne bil
napil. Greh imaš, da veš..."

"Nak, več, kar je prav, pa
jaz že ne pijem, da veš, Mari-
jana!"

"Pojdimo spat, pa deklino
tudi spodi!"

"Da, da, da!"

Hotel je vstati, pa so mu bi-
le noge gluhe. Omahnil je na
klop in med momljanjem za-
vozlanil besed zaspal.

Vrata na lesenem tečaju so
zakrutila, z zapahom jih je
Jera zaprla in stopila v čum-
nato k postelji, kjer je na pol
ležala, na pol čepela pobožna
Marijana.

"Na, ti naprej moli!"

"Veselega?"

"Nak, žalostnega. Saj vidiš,
kakšen je dedec. Bog se usmi-
li njegove duše!"

Jera je molila glasno in hi-
tro, da jo je starka stežka do-
hajala.

"Starega spravi, potem pa še
ti spati!"

"Bodo spet kričali in loma-
stili!"

"Potrpi, vse mine, tudi to bo
minulo. Da bi le jaz ne učkala
njegovega konca! Saj nič ne
rečem, dober je bil zmerom,
gospodaril je dobro, dosti pri-
gospodaril. Le da bi tega žga-
nja ne kuhala doma."

Jera je Adamovca stresla za
rame, za glavo, mu dvignila ro-
ko in mu prigovarjala.

"Oče, pozno je že, pojdite
spati!"

"Kaj, kaj to tebi mar! Jaz
sem gospodar, da veš! Naj de-
lam, kar hočem. Kdo bo me-
ne gonil spat, a?"

Zamahnil je z roko. Jera mu
jo je prestregla.

"Oče, kdo pa pravi, da niste
gospodar."

"Prav, prav, Jera! Kaj, kdo
bo pa oral to kamenje in bru-
sil lemeže? Tebe bi drevo vr-
glo pod melino, da veš. Za ta-
ko delo sem jaz, jaz! Viš, te
njive sem jaz izkopal in iztre-
bil, jaz razbil na njih kamenje.
Za menoj bo lahko delal vsak
smrkavec. Joj, koliko žuljev
je na teh njivah, ki so že tvo-
je, tvoje, Jera jerasta."

(Dalje prihodnjic)

ST. ŠTEFAN, SLOVENSKI PATRON KONJ

(Nadaljevanje z 2 strani)

kajti v naše razmišljanje bi
moral pritegniti še nekatere
druge momente, zlasti pa razne
legende pri nordijskih narodih,
ki prikazujejo Stefana kot ko-
njskega hlapca pri Herodežu.
Neka finska pesem, ki sem jo
prejel iz Švedske, se takole pri-
čenja:

Staffan war ein Stallendrang,
Han fodrade Herodes haster,

kar bi po naše pomenilo pribli-
žno: Stefan je bil hlevar, on je
krmil Herodeževe konje. — Pri-
pomniti moram, da velja sv.
Stefan na Švedskem (v Hel-
singlandu) za velikega aposto-
la, ki jezdi na konju iz kraja v
kraj in oznanja krščansko ve-
ro. Tako zasledimo nekatere
motive slovenske legendar-
ne pesmi o sv. Stefanu pri se-
vernih nordijskih narodih, kar
pa seveda nič ne zmanjša svo-
jebitnih vrednot, ki jih ima na-
ša pesem mnogo. O vseh teh
vrednotah, o zvezah naše pesmi
z nordijskimi legendami ter o
potovanju teh skupnih in so-
rodnih motivov v naše dežele,
pa bom obširno govoril v po-
sebni narodoslovni razpravi, ki
jo pripravljam o sv. Stefanu.

Po tej slovenski legendi in
pesmi pa vprašanje zveze sv.
Stefana s konji ostaja še zme-
rodo. Ali tudi v nardo-
slovni znanosti še ni to vpra-
šanje vse do danes razčiščeno
in do kraja doganjano. Večina na-
rodoslovnih znanstvenikov iz-
reka domnevo, da je sv. Stefan
prav po naključju prišel v do-
liko s konji. Njegov praznik 26.
decembra da je namreč padel
na neki poganski praznik, na
praznik konj. Dr. Fr. Kotnik
pravi v svoji razpravi (ČZN
1928), da tiči v slovenski pesmi
o sv. Stefanu spomin na po-
gansko dobo ter domneva, da
je sv. Stefan verjetno stopil
na mesto Velesa, boga čred in
živine.

A stari poganski obredi in
običaji se nikakor niso mehani-
čno prenašali v novi krščanski
svet. Krščanstvo jih je po svo-
je preobrazilo in jim udarilo
pečat krščanske miselnosti in
pobožnosti. Povzročilo je hkrati
mnogo novih oblik, med ka-
terimi moramo v prvi vrsti po-
udariti razne blagoslove in le-
gende, ki smo o njih malo prej
govorili.

Danes praznujemo sv. Stefa-
na, jutri šent Janža, sv. Sil-
vestra, pojutrišnjem sv. Tri-
kralje, sv. Antona. Listi v kme-
čki praksi se obračajo, pred
nami se vedno znova vrstijo in
menjavajo staroznani svetniki
in svetnice prav po zakonu in
ritmu prirode in letnih časov.
Starost stoletij se jih drži, a
zmerom so novi in pomlajeni.
Ako izgubi ljudstvo stik s svo-
jimi dobrimi svetniki-priproš-
njiki in s starimi ukoreninje-
nimi običaji in navadami, zgu-

bi hkrati ljubezen do zemlje in
prirode. In ravno to je nekaj
najlepšega in najčudovitejše-
ga na naših ljudskih svetnikih:
oni niso zgolj vseumogočni in
uspešni posredniki med Bogom
in človekom, oni so večno živa
in trdna vez med človekom nje-
govo zemljo, domačijo in živa-
ljo.

Zločinski napad

Pepe Struna je fant, ki ga
zlepa ne vrže kaj iz ravnotež-
ja. Toda zdaj je vzlic temu
obstal kakor prikovan za vo-
galom.

Noč je bila mrzla in temna.
Okoli hiš je divjala burja in
burja in rezala v meso. Vso to-
plotu mu je izpihala iz telesa.
Hiše so stale v temi kakor po-
šasti.

Svet je postal zadnja leta
mirnejši. Nič več se ljudje ne
pobijajo tako, kakor nekoč.

Toda, kar je Pepe Struna
zdajle zaslišal, je bilo več ka-
kor sumljivo. Kar srce mu je
zastalo. Dva moža sta se pogo-
varjala v temi. Videti ju ni mo-
gel, ker sta bila za vogalom
skrita.

Prisluhnil je, kolikor je bilo
pač med vetrom mogoče pris-
luškovati. Včasih mu je ve-
ter besede odnesel, da jih ni
mogel ujeti, toda vsaka, ki je
prišla do njegovih ušes, ga je
znova izpodbudila, da je postal
še pozornejši.

"Saj ne bo težavno," je de-
jal eden izmed obeh možkih, ki
je imel resnejši glas. "Prišel
ga boš zadaj in mu zagnal vre-
čo čez vrazjo glavo."

"Če pa začne tuliti?" je od-
vrnil tovariš tiše. "Saj veš, da
bo potem nerodno. Njegova
mati spi zraven njega."

"Brez skrbi!" je rekel prvi
mož in njegove besede so zve-
lele posmehljivo, surovo.
"Brez skrbi, bojazljivci! Če se
stara zbudi in začne razgrajati,
jo bom lopnil po čeljustih, da
bo vse zvezde videla!"

"In potem?" je vprašal dru-
gi, ki se očitno še zmerom ni
pomiril.

"Potem pa na voz z njim in
naprej!"

"Človek božji," je odvrnil
drugi s skoraj drhtečim gla-
som. "Jaz se pa le ne upam
prav. Če stara kaj opazi, nama
bo trda predla."

"Strahopetec!" je skoraj za-
kričal prvi z globokim glasom.
"Pusti vendar svoje pomisleke!
Saj sva vendar dva možka in
imava dovolj moči! Ali to ni
dovolj?"

"Da," je odvrnil drugi, to-
da še zmerom v dvomu.

"In potem še nekaj!" je šep-
nil prvi nekoliko vznemirjeno.
"Da boš delal z njim kakor z
jajcem! Mlad je in še kakšno
kost bi mu utegnil polomiti."

"Koliko pa je med brati vre-
den?" se je zarežal drugi, zdaj
že dosti mirnejši.

"Vprašaj šefa!" je dejal pr-
vi. "Zdaj se pa obrni! Čas je

že!"
Pepe Struna je vedel, kaj se
tu godi. Lopova hočeta ugrabi-
ti nekega otroka, da bi potem
od staršev izsiljevala denar.
Saj je drugi vprašal, koliko je
vreden...

Pepe je storil to, kar je bilo
v tem primeru edino pravilno.
Skočil je skrivaj do najbližje-
ga policista in ga opozoril na
nameravani napad.

Malo nato se je že začel po-
licistov glas:

"Stojta! Roke kvišku! Dru-
gače bom streljal!"

Lopova sta ubogala na prvo
besedo. Pepe Struna si je zado-
voljno mel roke. Njegovo ime
bo v časnikih, prvič, kar živi;
slavili ga bodo, ker je prepre-
čil hud zločin.

Policist je spremil oba zlo-
čince na policijo in tudi Pepe
je moral iti za pričo. To je se-
veda rade volje storil. Lopova
sta morala držati ves čas roke
kvišku, policist pa je stopal z
njima z nabitim samokresom
v roki.

Ko so prišli na policijo, je
vprašal nadzornik policista:

"Hej, koga ste pa privlekli?
Kaj nevarnega?"

"Da, dva človeka, ki sta mo-
rala imeti precej hude name-
ne."

"In kaj sta hotela?"

"Tale gospod bo povedal!"

Je dejal policist in pokazal Pe-
peta Struno.

"Najprej sta rekla, da bosta
nekomu vrgla od zadaj vrečo
čez glavo, in če se bo stara zbu-
dila, jo bosta lopnila po čel-
justih, da bo vse zvezde vide-
la."

"Ali je res?" je vprašal nad-
zornik presenečen.

"Da," je odvrnil mož z glo-
bokim glasom. "Toda zdaj mo-
rava iti, ker se bo drugače sta-
ra res zbudila."

"Kakšna stara?" je vzkliknil
predstojnik.

"Mati mladega tigra v cirku-
su. Tam sva uslužbena," je od-
vrnil drugi 'lopov'. "Hotela sva
spraviti mladiča nocoj v poseb-
no kletko, ker ga je lastnik
prodal in ga bodo že jutri zju-
traj odpeljali..."

"Tako" se je zasmejal pred-
stojnik.

Moral je oba izpustiti. Pepe
Struna pa je odšel z dolgim
nosom.

Tone Brdar.

Bojni tank in slovenski dijak

Bilo je pred približno 35 leti,
v času rojstva avtomobila. Re-
ven slovenski dijak je poslal na
generalni štab bivše c. kr. arma-
de na Dunaju idejni načrt o av-
tomobilu, "ki bi mogel brez ško-
de ali ovire prodrati v sovražne
vrste in napraviti tam mnogo
zmede in škode." Točen opis in
malo skico — ker risanja ni bil
zmogel — je priložil svojemu
poročilu.

Ker več mesecev ni dobil od-
govora, se je obrnil s skromnim
pismom na tedanjega predsedni-
ka upravnega sodišča na Duna-

ju, g. dvornega svetnika dr.
Ploja, ter ga prosil, da se obrne
na svojega prijatelja, višjega
častnika v generalnem štabu po-
kojnega Tomšeta, ki mu bo mo-
rebiti povedal, če je ta idejni
načrt prišel na pravi naslov in
če je vzbudil tam kako zani-
ma. Že po kratkih dneh je dvor-
ni svetnik obvestil dijaka, da je
načrt sicer prišel na pravo me-
sto, da se pa zaenkrat še ne mo-
re misliti na izvršitev takega na-
črta, ker še niso dani potrebni
tehnični pogoji, posebno kar se
toče ureditve koles.

Preteklo je zopet nekaj mese-
cev, ko je ta slovenski dijak pri-
šel po naključju v družbi gospo-
dov v tovarno avtomobilov
Daimler v Dunajskem Novem
mestu. Med novimi avtomobili
zagleda tam naenkrat še nedo-
končno izgotovljen avtomobil, ki
je točno odgovarjal skici, kate-
ro je on poslal generalnemu šta-
bu. Nehote se mu izvije iz ust:

"To je ja moj avtomobil." Na-
ravno, da so ga navzoči, posebno
pa inženir tovarne, začudeno po-
gledali. Vprašanje dijaka, kdo
je ta avtomobil naročil, je in-
ženir preslišal. Ko je dijak pozne-
je zadevo pojasnil gospodom, s
katerimi je bil v tovarni, ga je
zopet, naravno, zadej le pomilo-
valen posmeh. Kljub temu se je
pa obrnil na generalni štab s
prošnjo za pojasnilo, če je ta av-
tomobil v zvezi z njegovim pre-
loženim idejnim načrtom, na kar
je dobil lakoničen odgovor, "da
ta avtomobil ni v zvezi z nje-
govim načrtom." Pika. Pika tudi
za našega dijaka.

Ko čita danes v vsakodnevem
časopisu ta dijak — sedaj že
starejši mož v odlični službi —
kakšno gorje je prinesel tank nad
človeštvo, ima samo eno željo:
Bog daj, da je bil gornji lakoni-
ni odgovor generalnega štaba
bivše c. kr. armade resničen!

Ko se je ta dijak več let pozne-
je obrnil na znano veletovarno
letal z vprašanjem, če bi se tam
zanimali za idejni načrt prista-
janja aeroplanov na manjših,
določenih prostorih, načrta seve-
da ni več predložil, odgovora pa
tudi ni dobil. Prepričan je pa,
da bo ta ali v načelu podoben na-
črt, ki bo pa služil samo mirnim
ciljem, prej ali slej izvršen in
da bo podlaga za potniški in
poštni promet v bodočnosti.

Dvanajst kilometrov široka cesta

Vsako mesto se rado ponaša s
kako široko cesto ali ulico. V
tem primeru pa ne gre za mest-
no plico. Nobenih hiš ni ob tej
cesti in nobenega zelenja. Ime-
nuje se "cesta štiridesetih dni"
ali arabsko "Darb el Arbein."
Ta cesta veže Sudan z doljnimi
Egiptom. Skozi tisočletja je bi-
la glavna prometna žila med te-
ma pokrajinama. Po njej so
prevažali mrtvo pa tudi živo bla-
go — sužnje. Tisoče takih ne-
srečnikov so vodili po tej poti
kot črede na pašo.

V novjšem času prastara "ce-
sta štiridesetih dni" nima več
takega pomena. Njeno vlogo
je prevzela železnica.

Odpravili pa je še niso. Še
danes se lahko spozna to ce-
sto po sledovih milijonov
živih bitij, ki so se ohranili. Dva-
najst kilometrov na široko se
vlečejo iz neskončnosti ena pot
poleg druge in se zopet izgube v
daljavi. Čeprav še ni dolgo te-
ga, ko je stekla v teh krajih že-
leznica in je začel voziti avtomo-
bil, je vendar cesta ponekod že
zabrisana. Pazabili bi bili že na-
njo, če bi je ne bil preiskoval
madžarski raziskovalec grof Al-
masy, ki jo je tudi opisal v knji-
gi "Nepoznana Sahara." Naj-
zanesljivejši kazipot, kje vse je
nekoč cesta vodila, so velike ko-
ličine človeških in živalskih ko-
sti. Bog ve, na kakšen način so
na potovanju morali umreti? Od
žeje, od glada, pod roparskimi
meči? Kosti tega ne povedo?
Le to vemo, da je vsa pot veliko
in neizmerno pokopališče.

Prvi glavni stan ameriških
marinov je bil v Tun Tavern,
Philadelphia, Pa.

DELO DOBIJO

HOTEL STATLER

Potrebuje MOŠKE:

Licenziran kurjač
Barvar
Oskrbnik
Operator za pomivalni stroj
V pralnici

Potrebuje ŽENSKES za
Operatorico pomivalnega stroja
Za peko pastry
Za pomoč kuharici
Plača, hrana, uniforma
odvisna od dela

Zglasite se zdej v hotelu, vhod
na E. 12. cesti.

soba 335, Personnel Office

med 9 zjutraj in 5 popoldne.

(305)

OSKRBNICE

Poln čas 5:10 popoldne do 1:40 zjutraj.

Šest noči v tednu.

V mestu—

750 Huron Rd. all 700 Prospect Ave.

Plača \$31.20 na teden.

Delni čas—

1588 Wayne Rd., Rocky River.

Tri ure na dan, 6 dni v tednu.

Plača \$9.90 na teden.

Ako ste zdaj zaposleni pri vojnem delu,

se ne prijavljate.

Employment Office odprt

od 8 zjutraj do 5 popoldne vsak dan,

razen v nedeljo.

Zahteva se dokaz o državljanstvu.

The Ohio Bell Telephone Co

700 Prospect Ave., Soba 901

(307)

Moške in ženske

splošna tovarniška

dela

se potrebuje za

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZAČETEK

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo držav-
lajstva. Nobena starost ni ome-
jena, ako ste fizično sposobni
opravljati delo, ki ga nudimo.

Zglasite se na

Employment Office

MISTERIJA

ROMAN

Skušal je priti do pametnih misli in kar čutil se je, kako bi mu mogel upasti pogum.

—Saj se vendar tu nimam bati, si je mislil. Kdo bi pač mogel živeti v tej popolnoma zapušteni deželi? In Misterija? Predno pride na to, da sem odpotoval na Falklandske otoke, bom že nazaj v Londonu...

Zadnje stavke je govoril na glas, kar ni bilo nič čudnega v tej strašni žalostni samoti. Ne hote se mu je zaželelo po kakem bitju.

Naenkrat pa je obmolnil. Na nejasni črti obzorja, kjer se je zlivala svinčena barva morja s pepelnasto barvo neba, se mu je zdelo, da vidi v megli belo točko.

Zakril si je oči z roko in ostro opazoval.

—Velika jadrnica, je dejal čez nekaj trenutkov... Kaj je to morda že "Morska lastovka" z Misterijo? Nemogoče! In vendar...

Naenkrat se jo spomnil mnogih čudnih dogodkov, ki so se mu pripetili na potovanju. V

Funchalu se je skvaril parnikov vijak brez vsakega vzroka in treba ga je bilo nadomestiti. To jih je zadržalo nekaj dni. Pozneje je voda polna "apnenca" pokvarila cevi parnega kotla, in spet so morali stroj popraviti. Končno je May-Flow-er sredi Atlantika trčila ob plavajočo mino in le malo je manjkalo da ni šla v zrak. Sicer so pa vse to morda bili le slučajji.

Nemogoče! Po treznem premišljevanju je yachtmán spoznal, da to niso mogli biti slučajji, temveč se je v tem kazalo delovanje Misterije, ki je hotela, da "Morska lastovka" prehit "May Flower".

Lionela so morali zasledovati že od Londona sem, o tem je bil prepričan, in v tem trenutku, ko so bile njegove misli tako jasne, je spoznal pravi načrt in se je naravnost čutil da je mogel s svojo jachto še tako srečno dospeti na Falklandske otoke.

Ladja, ki se ji je trup polagoma dvigal preko obzorja, ni mogla biti druga kot "Morska lastovka".

Možnost, da se bo treba boriti, in misel, da njegova smrt na sovražnici Misterija ni bila več kot le par milj oddaljena od obrežja in plove z razpetimi jadrni, da ga dohitijo, je Lionelu kot na čudežen način vrnilo njegov pogum in veselost.

—Sovražnik ima zamudo, je dejal veselo. Razen tega Misterija nima načrta kavern kapetana Rutlanda, ki ga držim v roki. Zdaj je še daleč za mano! Skušati moram najti demant in se vrniti na svojo jachto, predno potniki "Morske lastovke" stopijo na otok. Bomo videli, ali se mi to posreči...

In šel je na delo, ne da bi izgubil trenutka.

Naglo je pogledal na žepni kompas, na načrt gusarskega kapetana in izborni karto londonskega Zemljepisnega društva. Brez težko se je orientiral in kmalu spoznal z zadovoljstvom, da je natančno na mestu, kjer bi bil moral biti vhod v kaverno.

Stal je na progu malega zaliva, obdanega od visokih laporskih sten. Ob vnožju so bile razgledane od morskega valovanja, katero je ob plimi butalo vanje.

Opazil pa ni nobene luknje. Skalne stene so se zdele čisto naravne in nikjer ni bilo videti sledu človeških rok. Ali se je morda skalovje na kakem mestu sesulo in zaprlo v kaverno? Stvar ni bila izključena.

Lionel je šel dalje in prišel spet na obal malega zaliva, ki je bil čisto podoben onemu, ki ga je bil pravkar zapustil. S pomočjo kompasa in zemljevidov pa je spoznal, da se prvič ni motil.

Jezzen se je vrnil, kajti med tem ko je bil z iskanjem izgubljal svoj čas, se je bela točka na obzorju že močno povečala. Natančno je lahko razlikoval jadrnico s tremi jambori; imela je vsa jadra razpeta in se je naglo bližala.

—Ali se bom moral umakniti banditom? se je jezno vprašal Lionel.

Čakalo ga je pa veselo presenečenje.

Ko se je vrnil v prvi zaliv, kjer ni prej našel ničesar, je morje upadlo. V polovični višini laporske stene, točno na mestu, ki ga je določala karta kapetana Rutlanda, se je pokazala ozka razpoka.

Lionel je zmagoslavno vzkliknil in začel plezati po steni navzgor, ne brigajoč se za priske.

Sedaj je razumel čudovito genijalnost starega gusarja: oceanu samemu je bil poveril, da čuva njegovo skrivnost.

Sedem mesecev v letu je bil dohod v kaverno zaprt od ledu, pet ostalih mesecev pa je bilo mogoče le ob času oseke priti do nje. In komu bi pač prišlo na misel, če ne bi bil prej obveščen, da bi plezal po tej strmi steni navzgor in iskal zakladov v tej luknji, v katero je bilo mogoče zlesti samo po vseh štirih in ki se je od zunanje strani zdela navadna razpoka v laporskih skladih brez vake globločine.

Le s težavo je Lionel priplezal do odprtine in zlezal vajo. Z zadovoljstvom je opazil, da je njeno nadaljevanje ozek hodnik; strop se je polagoma tako zvišal, da je bilo mogoče hoditi pokonci.

Ko je prišel tako daleč, je prižgal veliko smoleno bakljo, ki jo je prinesel s seboj. Nato je razgrnil Rutlandovo karto in jo še zadnjič natančno pregledal, predno je šel naprej po galeriji; pesek na tleh je bil še vlažen od morske vode.

Čez nekaj časa je prišel do križišča hodnikov in moral je spet pogledati na karto, da je našel pravo pot. Gusarjeva jama je bila ogromna, cel labirint hodnikov in visokih dvoran, polnih kapnikov.

Spomnil se je, da je bil na angleških otokih v Rokavskem prelivu nekaj v precej enaki jami, imenovani Devils Hole (Hudičeva jama). To je bilo na otoku Jersey. V oni jami so enako kot tu na Falklandskih otokih vršili plima in oseka in viharji svoje tisočletno delo in izpodjedli zemljo daleč proč od obrežja v notranjost. Valovi so gloдали vedno naprej in obenem s svojim butanjem in odtekanje modnašali pesek in zemljo ter pustili samo izdolbeno skalovje.

Polagoma se je hodnik razširil, njegove stene so bile čisto suhe in na njih so se svetili soliterski kristali. Naenkrat je Lionel opazil na tleh velik kup belega pepela. Pogledal je navzgor in dognal, da se nahaja nad njim neke vrste naraven dimnik, čegar od saj očrnela notranjost je tvorila ozko črevo, ki se je brezdomno končalo na vrhu skalne stene.

Lionel je hitel naprej in kmalu je spoznal, da se bliža cilju. Po tleh so križem ležale najrazličnejše stvari: deske, razbiti zaboji, prašne odeje in cunjice, razbite steklenice, zarjaveli žebelji in celo glave in okostja rib, ki so pa bila že čisto preperela. Tu je moral biti mesto, kjer so imeli gusarji svoja zborovanja, in zaklad — če je sploh obstojal — ni mogel biti daleč.

Še par korakov, in Lionel, ki je prišel v veliko dvorano, se ga je skoraj dotaknil z roko. Razburjen je videl pred seboj ves ogromni plen, ki ga je v takim veseljem opisal, kapetan Rutland v svoji knjigi. Pod lahnim prahom stoletij, ki je zamegleval vse stvari, so se v rdeči luči baklje svetile monštrane, težki zlati kelihi, damaščeni handžari in krisi, dragulji vseh vrst, vreče polne zlatnikov, piastrov in eskudov, in sodčki z zlatim prahom.

Pred tem zakladom, vrednim kalifa ali radže, je Lionel dolgo stal zamišljen in si predstavljal življenje pustolovcev, ki so nagromadili to bogastvo. Sanjal bi cele ure o njih umorih in orgijah, ki so se tu vršili.

Nekaterih stvari si pa ni mogel razlagati.

V knjigi je stalo, da so si plen gusarji razdelili, a tu je stalo vse nedotaknjeno: zaboji niso bili niti zaprti in predmeti so bili nakopičeni v neredu,

ni roparji nenadoma zbežati. Naenkrat pa je prenehal. Zapazil je bil namreč v temnem kotu star sod, ki ga prej ni bil videl. Približal se mu je. Na pokrovo je bila narisana z rdečo kredo odprta roka.

Takoj se je spomnil na skrivnostne besede listine: "Skrivnost držim v svoji roki." Demant je moral biti tu.

Tresoč se od razburjenosti je Lionel dvignil pokrov soda. V njegovo veliko začudenje je bil do vrha pokrit z mehkim črnim prahom.

—Rekel bi, da je to smodnik,

—Da le ni zahrbtni in strašni Rutland odnesel demantov? se je vprašal preplašeno.

Mrzlično je začel iskati. Razmetaval je dragoceno zlatnino in izprazneval vreče in zaboje v neke vrste vročici. V svoji naglici je stopal po zlatnikih in pohodil s svojimi žebeljani čevlji veliko biserno ovratnico, ki se je zdrobila v drobne kosce. Vse je prebrskal, vse prevrnil, a predmeta, ki ga je iskal, le ni mogel najti.

—Nič! je zajecijal obupno.

Sedel je na enega izmed zabojev in si brisal pot, ki mu je tekla z obraza.

—Nemogoče! si je dejal. To bi bila prekruta prevara... Nisem dobro iskal... Začeti moram še enkrat.

In spet je začel iskati po razmetanem bogastvu, toda to

pot počasi in sistematično.

Naenkrat pa je prenehal. Zapazil je bil namreč v temnem kotu star sod, ki ga prej ni bil videl. Približal se mu je. Na pokrovo je bila narisana z rdečo kredo odprta roka.

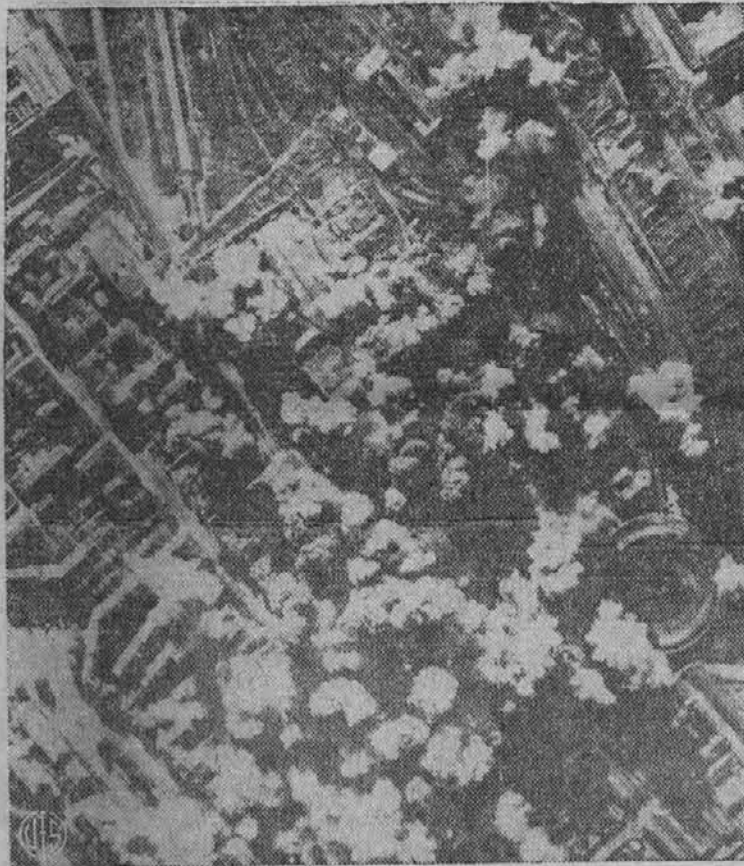
Takoj se je spomnil na skrivnostne besede listine: "Skrivnost držim v svoji roki." Demant je moral biti tu.

Tresoč se od razburjenosti je Lionel dvignil pokrov soda. V njegovo veliko začudenje je bil do vrha pokrit z mehkim črnim prahom.

—Rekel bi, da je to smodnik,

Katoliški nadškof William Cardinal O'Connell je pred kratkim obhajal svoj 84. rojstni dan. Pravi, da je še pri najboljšem zdravju.

Sicer je lepa slika za oko iz raka, a v resnici pa je samo grozno razdejanje, katerega so povzročile zavezniške bombe na kolodvoru v Turinu, Italija. Odložile so jih zračne trdnjave 15. zračne armade zaveznikov.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 50. leto

Članstvo 38,200 Premoženje \$5,000,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadsolventni podporni organizaciji.

KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavaruješ za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglostim.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te močnega in bogate katoliške podporne organizacije, poišči jo in pristopi takoj.

Za poljšnjo o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrni na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago St. Joliet, Ill.

je dejal zamišljeno.

Vzel je nekaj črnih zrn na dlan in jih položil na kamen, daleč proč od soda, ter jih zapalil z užigalico.

Visok plamen je puhnil v zrak in značilni duh po žveplu

in solitru je napolnil jamo.

—Res je smodnik, je zamrmral in se še bolj čudil; čisto suh smodnik, izborna ohranjen; dokaz, da se mora tu nahajati demant.

(Dalje prihodnjik)

Slovenski društveni dom, Euclid, O.

vabi vse delničarje, sedanje in prejšnje direktorje Doma, kot tudi vse, ki ste delali za naš Dom, da pridete na prireditve 31. decembra, 1943. Poleg drugega bo na programu tudi sežiganje papirjev (mortgage).

Prijazno vas vabi

DIREKTORIJSLOV. DRUŠT. DOMA

Silvestrovo

v Slovenskem domu na Holmes Ave.
V PETEK, 31. DECEMBRA ob 8. uri zvečer.
IGRA IZBOREN OHKESTER

Naznanilo in zahvala

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je po kratki in mučni bolezni za vedno zatisnil svoje mile oči naš dragi soprog in oče

Anton Kolar

Kruta smrt mu je pretrgala nit življenja dne 28. novembra. K večnemu počitku smo ga položili iz Joseph Zele in Sinovi pogrebnega zavoda po cerkvenih obredih v cerkvi sv. Pavla na E. 40 St. in St. Clair Ave., ter na Calvary pokopališče.

Blagopokojnik je bil zelo aktiven na društvenem polju. Bil je dolgo vrsto leto član in predsednik direktorija Slov. nar. doma na St. Clair Ave., ter nad 25 let predsednik društva France Prešeren, št. 17 SDZ.

Tem potom se iskreno zahvalujemo vsem onim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste položili tako krasne cvetlice in šopke h krsti pokojnika.

Lepa hvala vsem, ki ste ga prišli pokopit, ko je ležal na mrtvaškemu odru, ter vsem, ki ste se udeležili njegovega pogreba.

Enako se zahvalujemo tudi pogrebem, ki so nosili krsto pokojnika k njegovemu zadnjemu počitku, in sicer od direktorija Slov. nar. doma, ter od društva France Prešeren, št. 17 SDZ.

Najlepša zahvala bodi izrečena onim, ki so dali na razpolago svoje avtomobile pri pogrebu, ter onim, ki so se pogreba udeležili.

Pogrebniemu zavodu Joseph Zele in Sinovi gre naša zahvala in priznanje za vsestransko pomoč in izvrstno urejen pogreb.

Zahvalo naj sprejmejo tudi vsi oni, ki so nam stali na strani in nam bili v tolažbo in pomoč v bridkih dneh naše izgube soproga in očeta.

Še enkrat naj bo izrečena naša zahvala vsem, ki ste na en ali drugi način izkazali svoje sočutje in simpatije v tem času.

Tebi, dragi soprog in oče, pa kličemo: Prestal si trnjevo pot življenja, sedaj pa počivaš v hladni zemlji v večnem snu. Tvoj spomin bomo ohranili v naših srcih za vedno. Bodi Ti lahka ameriška zemlja!

Zaljujoči ostali:

Gertrude, soproga;
Gertrude, poročena Barker
in Margaret, hčeri;
Anthony, Robert in Frank,
sinovi.

Cleveland, Ohio, dne 28. decembra, 1943.

CLEVELAND ORCHESTRA

ERICH LEINSDORF, dirigent
SEVERANCE DVORANA
Četrtek, 30. decembra, 8:30 zvečer
Sobota, 1. januarja, 8:30 zvečer
CARNIVAL PROGRAM
v Severance dvorani, CE 7300.

V BLAG SPOMIN
PRVE OBLETNICE SMRTI
MOJEGA DRAGEGA Soproga
IN OČETA

Franka Juratovic

ki se je ponesrečil dne 28. decembra 1942.

Spavaš mirno v tihem grobu,
oko za Teboj se solzi,
tam gori na nebeškem svodu
večno se veseli Ti.

Zaljujoči ostali:

MARY, soproga;
JEAN in JOAN, hčerk.
ter ostali sorodniki.

Cleveland, O., 28. dec., 1943.

V BLAG SPOMIN
ENAJSTE OBLETNICE SMRTI
PREJUBILNEGA IN NIKDAR POZAB-
LJENEGA OČETA

JOHN RUSS

ki je zatisnil svoje trudne oči in za vedno v Bogu zaspal dne 28. decembra 1932.

Mesec december hladni,
ki leto vsako dokončavaš,
nam si veselje zagrenil,
ker vzel si nam ljubelega očeta.

Enajst let je sedaj poteklo,
kar oče dragi počivalo v grobu,
in srce, ki za nas skrbelo,
pri Bogu večno srečo vživa.

Zaljujoči ostali:

HČERE in SINOV

Cleveland, O., 28. decembra, 1943.